

Vedtatt av kommunestyret
den 23.01.2025, sak

Alkoholpolitisk handlingsplan for Alvdal kommune 2024- 2028



Innholdsfortegnelse

1. Bakgrunn	4
Nasjonale mål og strategier	4
Alkohol i Norge	5
Folkehelseutfordringer	6
Rusmiddelbruk blant unge	7
Bruk av illegale rusmidler	8
Aktuelle temaer	10
Konfirmasjonstid som døråpner	10
Russefeiringen	10
Frivillig fritidsaktivitet	11
Studenter	11
Eldre	12
Tidlig intervensjon	12
AV OG TIL	12
Ansvarlig alkoholhåndtering	12
2. Situasjonen i Alvdal	13
Alkoholomsetning i Alvdal	13
Alkoholbruk i Alvdal	13
3. Alkoholpolitiske perspektiver og mål i Alvdal	15
Ansvarlig alkoholhåndtering i Alvdal	17
Trygge arenaer for barn og unge	18
Næringslivet	18
Kontroll	18
4. Alkoholpolitiske retningslinjer for skjenkebevilling i Alvdal	19
Generell informasjon	19
Serveringsbevilling	19
Alminnelig salgsbevilling, nettsalg og utlevering/hjemlevering	19
Alminnelig skjenkebevilling	22
Skjenkebevilling for enkelt anledning	24
Særsilt ved arrangement på Sjulhustunet	26
Meldeplikt for arrangementer	26
Utvidelse av bevilling ved enkeltanledninger	27
Innhenting av skatteattester	27
Utarbeidelse av saksfremlegg – innhold og vurderinger	28
Kontroll av bevillinger	28
Bevillingsgebyrer	28

Sanksjoner salgs- og skjenkebevillinger.....	29
Evaluering og rullering av handlingsplan og retningslinje	31
Vedlegg.....	32
Retningslinje for utlevering og hjemlevering av alkohol i Alvdal kommune 2024-2028	32

1. Bakgrunn

Det følger av [alkohollovens §1-7d](#) at kommunen er pålagt å utarbeide en alkoholpolitisk handlingsplan. Lovgivers intensjon er at handlingsplanen skal fremstille en samlet oversikt over utfordringsbildet bruk av rusmidler skaper, og være grunnlaget for forebyggende og skadebegrensende tiltak.

[§1-1. Lovens formål](#) – ...«å begrense de samfunnsmessige og individuelle skadene som alkohol kan medføre, og begrense forbruket».

Utvikling av alkoholpolitisk handlingsplan må også sees i sammenheng med folkehelselovens formål som “fremmer folkehelse, forebygger sykdom og utjevner sosiale helseforskjeller”. Dette er noe annet og mer en retningslinjer for salgs- og skjenkebevillinger.

Alkoholpolitisk handlingsplan er et grunnlag for fastsettelse av retningslinjer for salgs- og skjenkebevillinger, og skal i utgangspunktet vedtas slik at bevillinger fornyes innen bevillingsperioden opphører den 30. september året etter at nytt kommunestyre tiltrer.

Under behandlingen av «[Folkehelsemeldingen](#)- Nasjonal strategi for utjamning av sosiale helseforskjeller» i 2023, forpliktet Stortinget seg til WHO sitt mål om å redusere omfanget av skadelig alkoholbruk med 20 prosent innen 2030, målt fra nivået i 2010. Målt i omsetning er målet å komme ned på ca. 5,3 liter pr person over 16 år. Dette kan vanskelig nås om ikke kommunene arbeider mot samme mål.

Nasjonale mål og strategier

Det er bred enighet om at utjevning av sosiale forskjeller er den viktigste prioriteringen, at folkehelse blir mest påvirket av forhold utenfor helsesektoren og at det skal settes inn tiltak der de virker best for de som trenger det mest. Bruk av rusmidler er blant de viktigste risikofaktorene for død og for tapt av friske leveår.

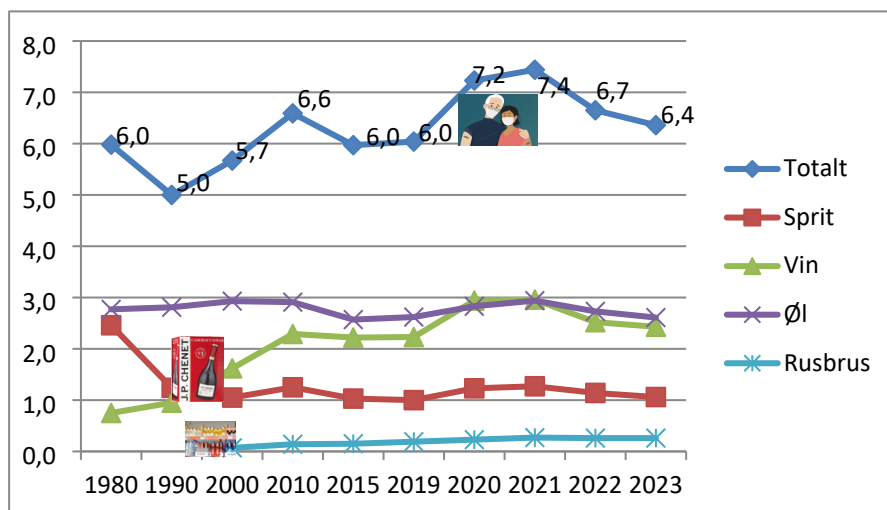
Regjeringen vil i 2024 legge fram en forebyggings- og behandlingsreform for rusfeltet, og starte opp et nasjonalt rusforebyggende program for barn og unge. Stortinget har sluttet seg til [Nasjonal alkoholstrategi 2023-2030](#), med seks hovedprioriteringer:

1. Videreføre hovedlinjene i alkoholpolitikken.
2. Understøtte alkoholforebygging i kommunene.
3. Forsterke tidlig innsats mot skadelig alkoholbruk.
4. Fremme alkoholfrie arenaer i samarbeid med frivilligheten, idretten, skolen og arbeidslivets parter.
5. Styrke kunnskapen og kompetansen om alkohol.
6. Prioritere forskning på sykdomsutvikling og skader knyttet til alkohol.

En reduksjon av skadelig alkoholforbruk i befolkningen bygger på de to hovedpilarene folkehelse og solidaritet. Dette krever både befolkningsstrategier og høyrisikostategier.

Alkohol i Norge

I Norge har vi en liberal drikkekultur. Fra 1990 har omsetningen av alkohol økt kraftig. De viktigste driverne er at studenter, kvinner og eldre nå drikker mer enn tidligere generasjoner. Voksne menn drikker vesentlig mer enn kvinner. Ungdom og unge voksne gutter og jenter drikker like ofte, mens guttene gjerne drikker mer enn jentene.



Økningen i 2020 kan direkte relateres til at handel over landegrensene falt bort.

Det er omsetningen av vin som utgjør økningen fra 1990 og fram til 2020. Det er flere årsaker som er sammenfallende i tid. Vi ble introdusert for 3 liters kartonger, som gjorde tilgjengeligheten til alkohol vesentlig lettere. Kjøpekraften steg generelt og blant kvinner spesielt. Og vi reiste mer og tok med oss noe av drikkekulturen fra vinproduserende land. Det betyr at vi drikker vin oftere, samtidig som vi opprettholder å drikke mye i festlige lag.

Det er fremdeles mer vanlig å vise misnøye når noen ikke skal drikke alkohol, samtidig som vi har lett for å akseptere atferd av berusede som vi ellers ville reagert negativt på. Å drikke seg beruset er i Norge ikke bare akseptert, men også forventet.

Figure A3.3.21. Consumption per drinking day in centilitres of pure alcohol against frequency of drinking in number of days in the past 12 months for alcohol consumers



Folkehelseutfordringer

I de vinproduserende landene drikkes det alkohol ofte, men ikke mye ved hver anledning. Det medfører store somatiske helseplager. Langvarig høyt alkoholforbruk øker risikoen for sykdommer blant annet i hjerne og nervesystemet, leversykdommer, betennelse i bukspyttkjertelen, høyt blodtrykk, hjerneslag og enkelte kreftformer.

I Norge og andre Nord-Europeiske land drikker vi sjeldnere, men mye. Allikevel er alkohol en av de viktigste årsakene til tapte friske leveår. I tillegg til de somatiske lidelsene kjennetegnes vår måte å drikke på at vi utsetter oss selv og andre for skade og ulykker. Det anslås at alkohol er involvert

imellom 70 og 80% av voldstilfellene. Utøvelse av vold og seksuelle overgrep skjer vanligvis mellom bekjente og under påvirkning av rus.

Bruk av alkohol bidrar til at sosial ulikhet i helse forsterkes. En enkel forklaring er at mennesker med flere risikofaktorer i sine liv opplever at disse blir forsterket ved bruk av alkohol. De som har mange beskyttelsesfaktorer som ramme rundt sine liv håndterer hendelser og ulike former for stress bedre. De viktigste årsakene til sosial ulikhet er utdanning og inntektsforskjeller, som igjen speiles i hva slags arbeid en har og boforhold. Å utjevne ved å bedre disse rammebetingelsene er et nasjonalt mål.

I 2022 utarbeidet [Osloeconomics en rapport om samfunnskostnader ved alkoholbruk](#). [AVOGTIL](#) har laget denne oversikten:



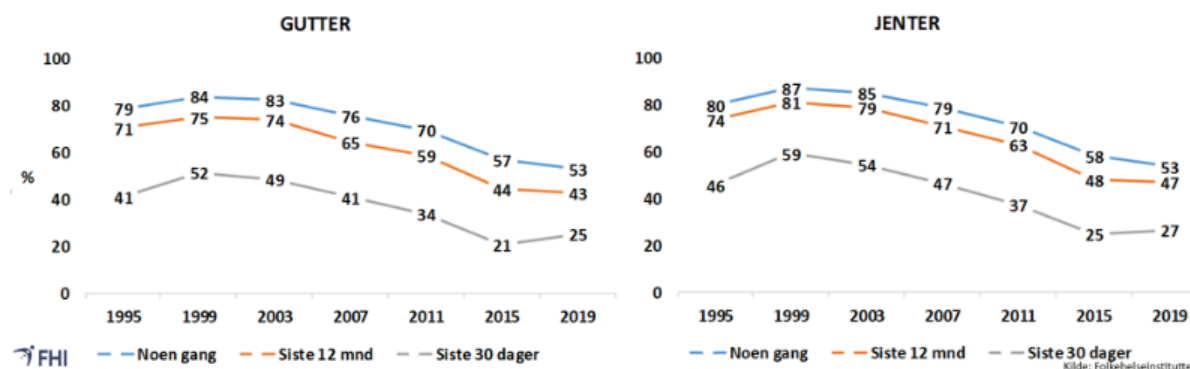
Selv om vi i Norge drikker mindre alkohol pr. innbygger enn de fleste land i Europa, er kostnadene omfattende både menneskelig og økonomisk. Rapporten godtgjør at

en liten økning av totalkonsumet vil ha omfattende konsekvenser. Det betyr at også en liten nedgang i konsumet vil ha stor betydning.

Det anslås at antall personer med alkoholbrukslidelser i Norge er mellom 5-8%, som utgjør 175-350 000 (FHI) personer, og at det i gjennomsnitt er 3 personer i nær familie som er direkte berørt. Av disse er om lag 90 000 barn. I 2020 ble det registrert 386 alkoholutløste dødsfall. Det er flere enn narkotikadødsfall.

Personer med alkoholbrukslidelse har rett til helsehjelp. Det er et problem at mange forsøker å skjule sitt rusproblem og oppsøker ikke helsehjelp. Samtidig er helsevesenet for dårlig til å avdekke ruslidelser. Det betyr ikke bare at de som trenger og kan ha nytte av helsehjelp ikke får det, men også at vi ikke i tilstrekkelig grad fanger opp begynnende problemer og forebygger ikke godt nok.

Rusmiddelbruk blant unge

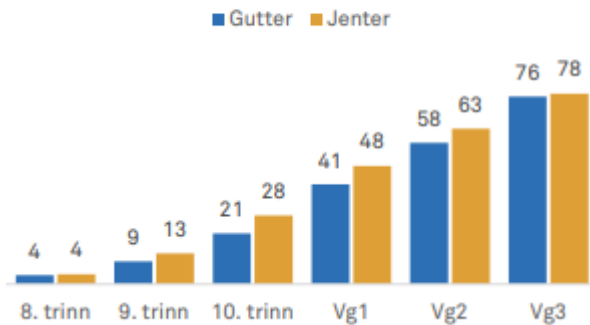


Figur 2. Andel gutter og jenter i alderen 15-16 år som oppga å ha drukket alkohol noen gang, i løpet av siste 12 måneder og i løpet av siste 30 dager, 1995-2019.

Ungdata: 2022 Hele landet 1

Tabellen viser at det har vært en nedgang i bruk av alkohol blant unge siden år 2000, og at jentene oppgir å ha drukket noe oftere enn guttene. Fra 2015 flater kurvene ut, og de siste ungdatatallene tyder på at vi nå har hatt en liten oppgang. Statistikk fra perioden med pandemi er vanskelig å tolke inn i det store bildet.

Prosentandel som har vært beruset i løpet av det siste året. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn



Ungdata: 2022 Hele landet 2

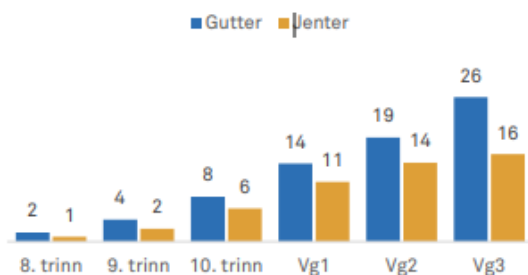
Fra Ungdata vet vi at ungdom har samme type drikkemønster som voksne. De drikker sjelden, men mye når de drikker. Samtidig vet vi at ungdomshjernen ikke er ferdig utviklet. Det innebærer at evnen til å planlegge eller følge en plan er svakere og viljen til å ta risiko høyere. Alkohol forsterker dette. Ungdom trenger bistand fra både pårørende og samfunnet for å minimere risiko. Konsekvensene av egne eller andres uheldige valg, som å bli utsatt for eller utsette

andre for ulykker, vold, overgrep og krenkelser har ungdommen med seg i et langt liv.

Bruk av illegale rusmidler

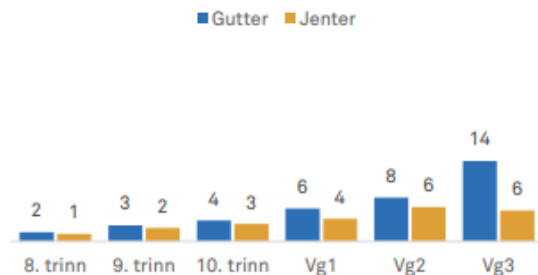
Bruken av illegale rusmidler er økende. Dette gjelder spesielt cannabis. Beslag som er analysert av Kripos viser at styrkegraden av THC, virkestoffet i cannabis, er mangedoblet de siste årene.

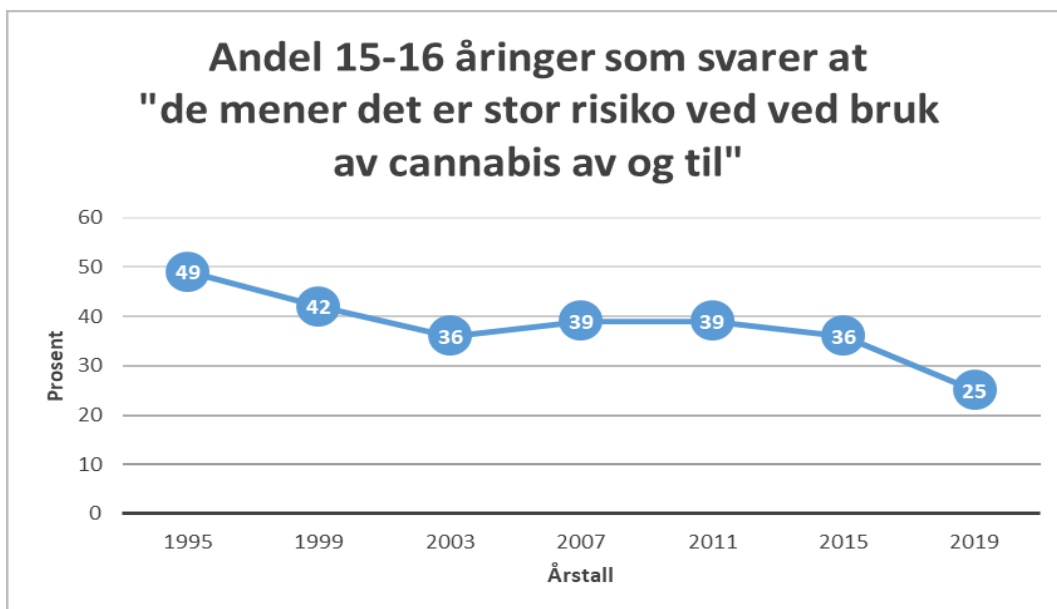
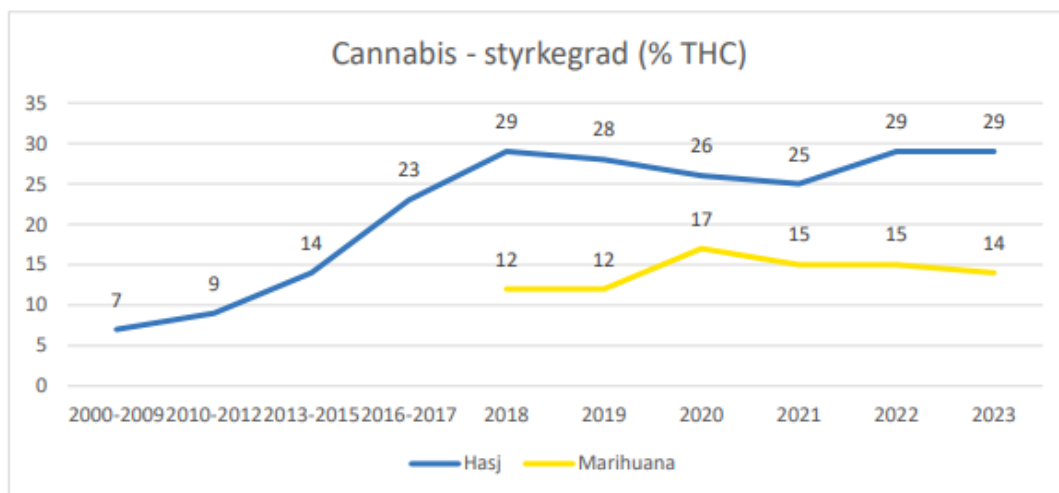
Prosentandel som har brukt hasj eller marihuana i løpet av det siste året. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn



Ungdata: 2022 Hele landet 3

Prosentandel som har brukt andre narkotiske stoffer enn hasj eller marihuana i løpet av det siste året. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn



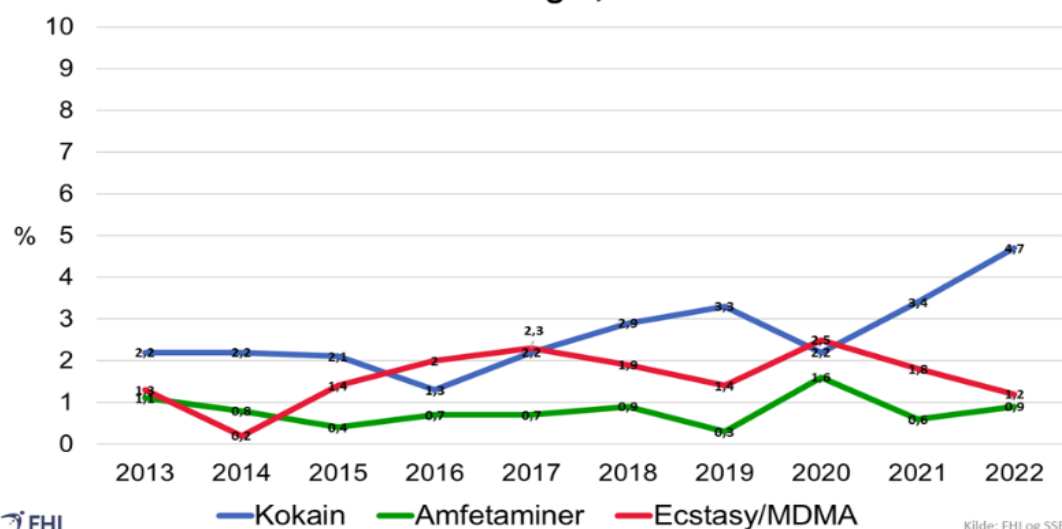


Ungdata: 2022 Hele landet 4

Samtidig som styrkegrad og skadepotensialet i cannabis øker vurderer ungdom bruken av cannabis som mindre risikabelt. Ungdom oppsøker nå i større grad helsehjelp for sin bruk av cannabis enn tidligere, og flere blir tatt for bilkjøring i påvirket tilstand.

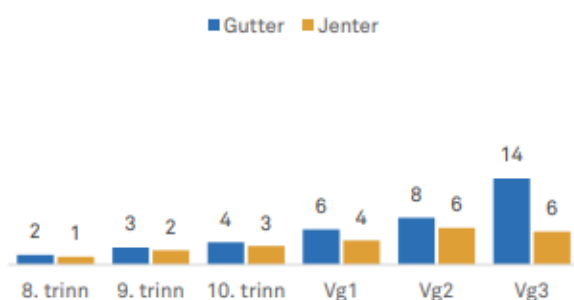
Bruk av andre illegale rusmidler varierer mer. De siste årene er bruken av Ecstasy/MDMA redusert, mens bruken av kokain er mer enn doblet.

Bruk av sentralstimulerende stoffer siste 12 mnd. blant 16-30 åringer, 2013-2022



Figur 6: Andel i alderen 16-30 år som oppga å ha brukt kokain, amfetaminer eller ecstasy/MDMA i løpet av siste 12 mnd. i perioden 2013-2022. Kilde: FHI og SSB

Prosentandel som har brukt andre narkotiske stoffer enn hasj eller marihuana i løpet av det siste året. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn



Ungdata: 2022 Hele landet 5

Vi ser en kraftig økning i bruken av andre illegale rusmidler øker gjennom hele videregående, og når et toppunkt i vg3. Dette er direkte relatert til russefeiringen.

Det er verdt å legge merke til at ungdataundersøkelsen gjennomføres i februar/mars, før den «offisielle» russefeiringen har begynt, og at dette i vesentlig grad er knyttet til kommuner med russebuskultur.

Aktuelle temaer

Konfirmasjonstid som døråpner

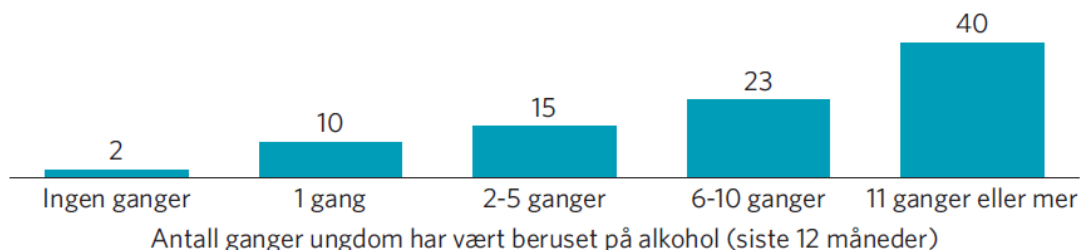
I noen områder ser man at det er forhøyede tall i 9. og 10. trinn. Vi vet at konfirmasjon eller konfirmasjonsalder kan innebære aksept for eller tillatelse til å drikke alkohol eller være på steder der alkohol drikkes. Å utsette debut er en av de viktigste forebyggende tiltak som kan iverksettes.

Russefeiringen

Russefeiringen har spesielt i mer urbane strøk fått et rituelt preg. Russetid bli et tema fra 8. trinn og mange planlegger hvem de skal gå på videregående skole sammen med, og lar det styre retningsvalg. Slik starter den lange russetiden fra 10. trinn eller vg1. Konseptruss, med russebuskene i front, bidrar til omfattende bruk av alkohol og andre rusmidler. Samtidig bidrar konseptrussen til at noen holdes utenfor. Inntil tre års utenforskap er å betrakte som vedvarende mobbing. Derfor har samtlige skolesjefer i fylkeskommunene nedsatt en arbeidsgruppe som lager en handlingsplan

for en inkluderende avgangsmarkering. Kommunene bør være med i laget rundt elevene, og bidra i dette arbeidet.

Både Ungdata og tall fra FHI de siste årene tyder på at vi har en generell økning i bruk av illegale rusmidler, hovedsakelig cannabis og kokain. Økningen er markant i kommuner der russebuskulturen står sterkt. Tilbøyeligheten til å bruke cannabis øker med hyppighet av beruselsesdrikke.



Figur 2. Prosentandel som har brukt cannabis etter hvor mange ganger ungdom har vært beruset på alkohol

Vi finner en enda sterkere sammenheng mellom bruk av cannabis og andre illegale rusmidler.

Frivillig fritidsaktivitet

Det er en vanlig oppfatning at organisert fritidsaktivitet fungerer byggende og forebyggende. Fra Ungdata vet vi at de som deltar drikker mindre enn de som aldri har vært med. De som derimot faller fra drikker mer enn de som aldri har deltatt. De bruker også i større omfang illegale rusmidler.

For mange er det å kunne delta i aktivitet sammen med andre forskjellen på å ha gode sosiale relasjoner eller ikke. Fysisk aktivitet i grupper kan også være gode lavterskel tilbud og for eksempel inngå i naturterapi.

Studenter

Hvert tredje år gjennomfører studentsamskipnadene en helse- og trivselsundersøkelse. (SHOT) Denne synliggjør flere utfordringer knyttet til studentlivet. Mange rapporterer om ensomhet og ulike uttrykk for ubalanse i tilværelsen. Nær halvparten av studentene rapporterer et risikabelt eller skadelig forbruk av alkohol.

Halvparten av studentene opplever at det drikkes for mye i studentmiljøene og 61% etterspør flere alkoholfrie tilbud. Samtidig sier 80% at de har latt være å delta på studentarrangementer fordi det drikkes for mye alkohol. (Kilde SHOT/FHI)

Vertskommuner til studiesteder bør samarbeide om studentenes helse og trivsel, og på den måten oppnå mindre risikodriking, bedre folkehelse og gjennomføring av studiet.

Eldre

Mange eldre drikker nå mer enn tidligere generasjoner eldre. Det knytter seg gjerne til etablerte alkoholvaner og økt kjøpekraft/tilgjengelighet. Statistisk drikker de oftere, men ikke så store mengder. Siden alkohol er vannoppløselig, og kroppen inneholder mindre vann med årene, skal det mindre til for å oppnå høyere promille. Kombinasjonen med alkohol og medikamenter er ofte uheldig.

Tidlig intervensjon

Den største reduksjon i risikabelt alkoholkonsum kan oppnås gjennom god informasjon og samtale med den delen av befolkningen som har helseutfordringer som hvor alkohol kan være en påvirkende faktor og/eller hvor alkohol kan være en faktor som påvirker behandlingsforløp og restituering. Et enkelt virkemiddel vil være å systematisk bruke kartleggingsverktøyet AUDIT som inngang til en samtale om alkohol. Dette vil gi mange en bedre mulighet til å gjøre gode grep i eget liv. Leger og annet helsepersonell, ansatte i helsestasjoner og veiledere i NAV er eksempler på sentrale virksomheter for en tidlig intervensjonsstrategi.

AV OG TIL

Alkovettorganisasjonen Av-og-til er finansiert via Helsedirektoratet, og samarbeider med norske kommuner for å forebygge og redusere de negative følgende av alkoholbruk i samfunnet. Av-og-til tilbyr en forebyggingsmetode som tilpasses kommunens behov, ønsker og ideer. De fem hovedtemaene til Av-og-til er samvær med barn, helse, ungdom, båt og sjøliv, og idrett. I kommunesamarbeidet er det i tillegg andre temaer som kan adresseres og tilpasses ut fra lokale behov, og Av-og-til kan også være sparringspartner vedrørende lokal alkoholpolitikk.

Ansvarlig alkoholhåndtering

Med utgangspunkt i et utviklingsarbeid i Sverige ([Stockholm forebygger Alkohol och Drogproblem - STAD](#)) igangsatte Helsedirektoratet en satsing på [Ansvarlig alkoholhåndtering](#). Hensikten er at kommune, politiet og utelivet sammen skal være ansvarlig for å gi innbyggerne gode, trygge møteplasser og redusere rusrelaterte skader og ulykker. Kommunene oppfordres til å ivareta koordinering av samarbeidet, og modellen kjennetegnes ved at kommunen tar ansvar for god myndighetsutøvelse ved å ivareta kontrollplikten og være en forutsigbar samarbeidspartner. Politiet tar en proaktiv rolle ved å være i dialog med skjenkenæringen og forebygge hendelser og uro, og næringen selv bidrar i dialog og utvikling av seriøse, trygge utesteder. Økt kunnskap gir bedre forståelse og refleksjon. Tydelige rammebetingelser og samarbeid bidrar til at konkurransevilkårene er forutsigbare og rettferdige, og brudd på vilkår reduseres.

Kommuner som følger en tilpasset modell som beskrevet og setter vilkår om at alle som skjenker alkohol har gjennomført [e-læringskurs i Ansvarlig Vertskap](#) har nær halvparten så mange brudd som sammenlignbare kommuner, og størst effekt på de mest alvorlige hendelsene.

KORUS øst har gjort en evaluering av et kontrollselskap sine erfaringer. Kontrollselskapet uttaler på spørsmål om sine erfaringer med veiledning av de som skjenker alkohol, og sier: «*Når vi veileder de som har kurs forstår de ansatte hva vi prater om*».

Utelivet i Norge er sterkt preget av en kultur hvor vi går sent ut på byen, gjerne allerede ferdig skjenket. Det betyr at for mange er det lenge side de har spist, begynner å bli trøtte og er beruset. Tre faktorer som hver for seg gir kortere lunte, og som sammen bidrar til at utelivet sliter med for mye uro og vold.

Det første året i pandemien (2020) ble utestedene pålagt stengetid klokka 24:00. Mange kommuner opplevde at gjestene kom tidligere til utestedene, at omsetningen ikke var helt ulikt tidligere år, og at vold og uro ble kraftig redusert. Basert på lokale tall kan kommunene nå få et godt bilde av hva sene stengetider koster i lidelse og økonomi.

De siste årene er bruk av kokain vesentlig endret. Kokain er et utpreget partydop, og vil når det brukes på utestedene prege utelivet sterkt. Bruk av kokain kamouflerer beruselse på alkohol, og gjør det vanskelig for utestedet å ha oversikt og kontroll. Kommunene, politiet og skjenkenæringa bør samarbeide om en strategi for et narkotikafritt uteliv.

2. Situasjonen i Alvdal

Folkehelseloven pålegger kommunen å ha oversikt over faktorer som påvirker folkehelsen, deriblant alkoholproblemer. Alvdal gjør dette via oversikt over lokale omsetnings-/salgstall, lokalt politi, og tall fra undersøkelsene BrukerPlan og Ungdata.

Alkoholomsetning i Alvdal

I Alvdal var omsetningstallene i antall solgte liter alkohol stabile i mange år, men økte i 2023, fra totalt 104 200 liter i 2022 til 126 505 liter i 2023.

Antallet alminnelige/faste skjenkebevillinger ble noe redusert fra 2022 til 2023, og antall solgte liter for de som har fast skjenkebevilling er derfor redusert fra 6 572 liter i 2022 til 5 889 liter i 2023.

Omsetningstallene for antall solgte liter alkohol fra dagligvarebutikk økte fra 97 628 liter alkohol i 2022 til 120 616 liter i 2023. Einar Østby AS (Spar) solgte 45 289 liter i 2022, men reduserte salget til 34 931 liter i 2023. I samme periode solgte Coop Prix 51 464 liter i 2022, mens Coop Extra solgte 85 135 liter alkohol i 2023.

Antall solgte liter ved skjenkebevilling enkeltanledninger blir ikke innrapportert.

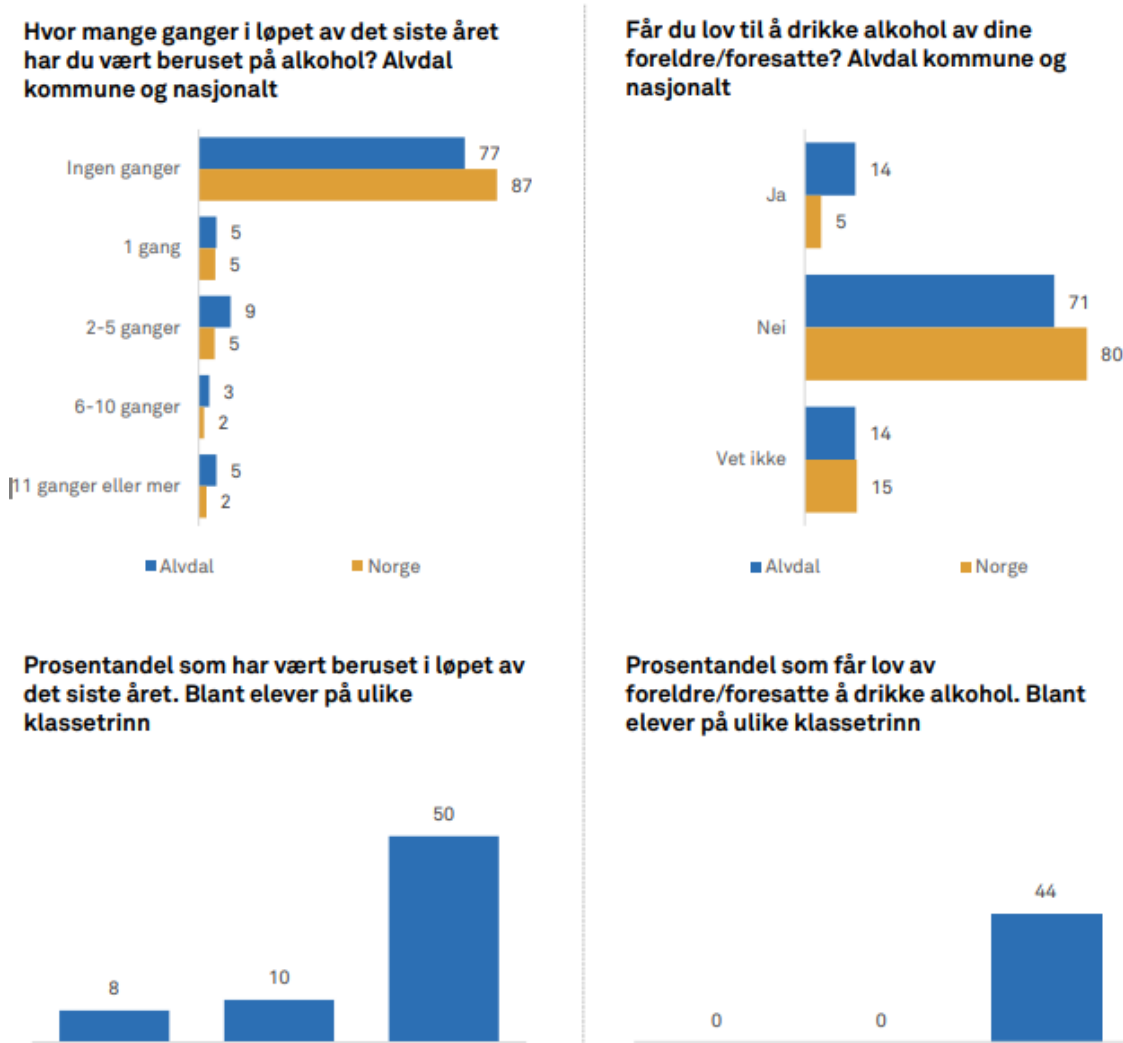
Alkoholbruk i Alvdal

Alkoholavhengighet og andre utfordringer knyttet til alkoholbruk er ikke et storbyfenomen, og finnes også i Alvdal. Kommunen registrerer årlig personer som mottar tjenester på bakgrunn av rus og/eller psykiske helseutfordringer via kartleggingsverktøyet BrukerPlan. Det er i hovedsak alkohol som er årsak til rusutfordringer i Alvdal. Det er små forhold, så derfor oppgis ikke tall fra disse statistikkene, men antallet som har utfordringer ift. alkohol må sies å være stabilt. Det er ikke mulig å få eksakte tall, bl.a. fordi slike vansker ofte er svært tabubelagt og terskelen er dessverre høy for å søke hjelp. Det eksisterer mennesker i Alvdal med til dels betydelige rusavhengige utfordringer. De som ønsker får tilbud om behandling

via lege, rusbehandling i spesialisttjenesten, og lokal rus- og psykisk helsetjeneste. Tilbudet omfatter også pårørende.

Alvdal kommune deltar også i Ungdata-undersøkelsen [Ungdata-tall for ungdomsskolen](#). Dette er en nasjonal levekårsundersøkelse rettet mot ungdom, og den stiller blant annet spørsmål om rusbruk.

Ungdata-rapporten fra 2024 viser følgende resultater for ungdomsskoleelever i Alvdal:



Ungdata-rapporten fra 2024 viser at ungdommer i Alvdal, og fjellregionen for øvrig, inkludert Røros og Holtålen, utmerker seg negativt i landssammenheng når det gjelder andel 10. klassinger som har drukket seg beruset og har tillatelse hjemmefra til å drikke alkohol. Det er altfor mange foreldre i denne regionen som tillater alkohol fra konfirmasjonsalder. Svarene indikerer at foreldrene har abdisert, og at bruk av alkohol blant 10. klassingene har et rituell preg. Dette innebærer at det legges et (forventnings)press på ungdom om å drikke alkohol.

Det er en svært utrygg praksis at mindreårige drikker alkohol. Å servere eller lage alkohol til mindreårige er et lovbrudd som kan medføre at politi og barnevern blir involvert. Det er og må være uaktuelt at mindreårige får drikke og kjøpe alkohol i Alvdal.

Nyere forskning viser at hjernen til ungdom er i stor utvikling, men ungdommen er også sårbar. Bruk av alkohol og andre rusmidler påvirker ungdommens utvikling, og bidrar til økt risiko. Vi vet fra forskning at tidlig alkoholdebut øker faren for å utvikle et høyt alkoholforbruk i voksen alder.

Årlig skjer det, også i vårt distrikt, ulykker, voldshendelser, seksuelle overgrep, alvorlige kroppskrenkelser, deling av bilder på sosiale medier i uheldige situasjoner og andre vonde hendelser relatert til rus som kunne vært unngått.

Mange av de regulatoriske virkemidlene i alkohollovgivningen handler om å beskytte barn og unge for alkoholskader, for eksempel reklameforbudet og aldersgrenser som regulerer salg og skjenking av alkohol. Samtidig kan ikke de regulatoriske virkemidlene knyttet til salgs- og skjenkenæringen være en tilstrekkelig forebyggende innsats i Alvdal. Alvdal kommunes eksisterende [plan for folkehelse](#), [oppvekstplan](#) og [strategisk plan for helse og velferdstjenester](#) inneholder alle mål og strategier som legger til rette for å videreutvikle det holdningsskapende og rusforebyggende arbeidet i Alvdal. En endring i kommende planer kan for eksempel være å gjøre kurset «Utsett», som politi og rus-/psykisk helse holder for ungdomsskolen, obligatorisk for alle foreldre.

3. Alkoholpolitiske perspektiver og mål i Alvdal

Hovedmålsettingen for Alvdal kommunes Alkoholpolitisk Handlingsplan er identisk med Alkohollovens formålsparagraf:

”Reguleringen av innførsel og omsetning av alkoholholdig drikk etter denne lov har som mål å begrense i størst mulig utstrekning de samfunnsmessige og individuelle skader som alkoholbruk kan innebære. Som et ledd i dette sikter loven på å begrense forbruket av alkoholholdige drikkevarer.”

Videre har vi følgende målsettinger:

- ✓ Alvdal kommune vil ha en ansvarlig alkoholhåndtering, preget av kunnskap og trygghet.
- ✓ Alvdal kommune vil ha en alkoholpolitikk som gir trygge arenaer for barn og unge.
- ✓ Alvdal kommune praktiserer verdien av alkoholfrie arenaer for både ungdom og voksne.
- ✓ Alvdal kommunes alkoholpolitikk gir næringslivet forutsigbare rammebetingelser.

Alvdal kommune har i mange år ført en tydelig bevillingsstrategi på bakgrunn av nasjonale målsettinger og faglige føringer. Vi har også hatt tydelige vilkår knyttet til bevillinger, både fast/alminnelig bevilling og bevilling for enkeltanledning. Vi har erfarne og ansvarsfulle bevillingshavere som respekterer strategiene våre, og det er helt klart en stor fordel. Alvdal har ingen typiske utesteder som pub/diskotek som er åpen daglig/på helgebasis. Skjenkekontrollene avdekker stort sett ingen eller mindre avvik hos de som har salgsbevilling eller fast skjenkebevilling.

Alvdal kommune gir flere skjenkebevillinger til enkeltanledninger årlig. De fleste av disse enkeltanledningene har hatt 15 års aldersgrense, nettopp fordi vi bor i en region som både historisk og statistisk har høyere aksept for å tillate barn i konfirmasjonsalder å drikke alkohol eller være på steder hvor alkohol drikkes, enn mange andre steder i landet, ref. Ungdata-rapporten fra 2024.

Når det har vært søkt om skjenkebevilling enkeltanledning for arrangementer som har 15 års aldersgrense, har det i vedtaket vært krevd en strengere skjenkekontroll enn om aldersgrensen hadde vært 18 år. Vi har krevd at det skilles på farge på armbånd på de over og under 18 år, at arrangementet har flere vakter enn ved et arrangement med 18 eller 20 års grense, at arrangør går streifvakter både innendørs og utendørs for å avdekke og frata mindreårige alkohol, og vi har krevd at overstadig berusede personer skal utvises fra arrangementet. Ved store arrangementer med 15 års grense, som f.eks. Livestock og konsert i Fjellregionens ridehall, har vi gjennomført møte mellom arrangør, politi, kommunen og ev. brann- og redningsetaten for å gå gjennom sikkerhetsaspekter med arrangementet før skjenkebevilling gis.

Likevel opplever politiet og kommunens kontrollorgan at en del mindreårige er berusede på disse arrangementene, stort sett på alkohol, men også ulovlige rusmidler. Et gjennomgående avvik i rapportene fra kommunens kontrollorgan er at mindreårige drikker alkohol kjøpt av gjester over 18 år, og at både mindreårige og voksne drikker medbragt alkohol i uteområdene rundt arrangementet.

En annen aktuell problemstilling både vi, men spesielt politiet, erfarer i forhold til alkohol, er at det i grendehus og andre forsamlingslokaler årlig foregår arrangementer som er allment tilgjengelig med 15 års aldersgrense, og som ikke har skjenkebevilling. Noen av arrangementene oppgis å være alkoholfrie, men politiet erfarer at det drikkes alkohol på utsiden av arrangementene, også av mindreårige. Vi erfarer også at noen av arrangørene på disse stedene legger opp til at gjestene kan ha medbragt alkohol.

[Alkoholoven §8-9](#) forbyr å drikke eller servere alkohol med mindre det foreligger bevilling til dette i bl.a. forsamlingslokaler og offentlige tilgjengelige bygg. Unntaket er «sluttete selskap», dvs. bryllup, bursdager o.l. hvor gjestene er personlig invitert av og har en personlig relasjon til arrangøren. Arrangement som er allment tilgjengelig, men hvor deltakeren må melde seg på, som f.eks. en romjulsfest, russefest o.l. er ikke definert «sluttet selskap». Alvdal kommune ønsker å øke bevisstheten rundt alkohollovgivningen hos eierne av grendehusene og forsamlingslokalene i tiden framover. Vi ønsker å utarbeide en egen retningslinje som beskriver hvilke lover det må tas hensyn til ved utleie til og gjennomføring av arrangementer for å unngå sanksjoner fra kommune, politi eller Helsedirektoratet.

Slik lokalt politi oppfatter situasjonen pr. høsten 2024, så rådes kommunen å IKKE innvilge skjenking der hvor det er 15 års aldersgrense. Dette begrunnes i at politiet ser at selv ved alkoholfrie arrangementer er det en kultur for at mange unge samles for å drikke alkohol. Et arrangement med innvilget skjenkebevilling og 15 års aldersgrense, vil til dels legge til rette for en videreføring av overnevnte problem ved å tillate barn å være på steder hvor alkohol drikkes og er lett tilgjengelig.

Alkoholpolitisk Handlingsplan skal oppfylle flere formål. Planen skal gi de som selger og skjenker alkohol informasjon, veiledning og oversikt over regler og virkemidler som gjelder i Alvdal kommune. Planen skal også synliggjøre forutsigbare rammebetingelser, som stimulerer til en trygg og kompetent omgang med alkohol.

Handlingsplanen søker å ivareta kryssende hensyn, og både folkehelsemessige og næringspolitiske interesser vektlegges via tildelingspolitikken. Alkohollovens formålsparagraf presiserer imidlertid at folkehelseperspektivet skal vektlegges tyngre enn næringspolitiske hensyn.

Beskyttelse av barn og unge er særlig viktig. I denne sammenheng er de mest effektive tiltak de regulatoriske virkemidlene i alkoholloven: tilgjengelighet, kontroll av salg og skjenking, reklameforbudet, håndhevelse av aldersgrenser og tidsbegrensninger. Vi må også ha et enda sterkere søkelys på utfordringer ift. ungdoms debutalder for drikking av alkohol, og dette må synliggjøres i målsettinger i planverket.

Alvdal kommune vil fortsette sin aktive bruk av vilkår knyttet til bevillinger. Det handler om å stille krav om for eksempel kunnskap om alkoholloven blant alle ansatte og frivillige som skjenker alkohol, og krav til kursing som dokumenterer bevissthet rundt praktiske dilemmaer rundt skjenking og vakthold. Begrensning av skjenking knyttet til arrangementer som har ungdom som målgruppe skal være i fokus. Praktisering av verdien av alkoholfrie arenaer generelt, og der barn og ungdom ferdes spesielt, skal tillegges betydning.

Ansvarlig alkoholhåndtering i Alvdal

Bevillingshaverne er en viktig ressurs for å nå målsettingene. Å bli tildelt en bevilling handler om å forvalte ansvaret for at lover og regler blir fulgt. Det innebærer å inneha kunnskap på definerte nivåer nedfelt i lov, og i kommunens vilkår.

«Ansvarlig vertskap» er et kurs for ansvarlige, ansatte og frivillige i skjenkenæringen. Kurset er utviklet av Kompetansesenter for Rus Øst (Korus øst), på oppdrag fra Helsedirektoratet. Deltakerne får kunnskap om alkoholloven, og hvordan en kan minimere risiko for brudd på alkoholloven, i situasjoner der det skjenkes alkohol. Den som skal forvalte bevillingen i praksis, dvs. servitører og vakter, kan komme opp i mange dilemmaer og utfordringer. Kurset setter dette på dagsordenen. Slik basiskunnskap kan tilegnes gjennom «Ansvarlig Vertskap E-læring».

«Ansvarlig vertskap» er et ledd i arbeidet med ansvarlig alkoholhåndtering (AAH). Dette handler om å unngå overskjenking, skjenking til mindreårige og forebygger uro og vold. Forskning viser at samarbeid, gode forutsigbare rammebetingelser og felles kunnskap bidrar til å skape et mer seriøst og trygt uteliv. Dette er sentrale elementer i en lokal forvaltning av alkoholpolitikken som ivaretar folkehelseperspektivet. Les mer om AAH på www.kommunetorget.no og www.helsedirektoratet.no

For Alvdals del har dette dreid seg om at kommunen, i samarbeid med Statsforvalteren i Innlandet og Korus øst, har tilbudt næringen fagkunnskap om hvordan ansvarlig salg og skjenking skal foregå. «Ansvarlig Vertskap» er et kunnskapshevende elektronisk verktøy rettet mot bevillingshavere for skjenking, som Helsedirektoratet forutsetter blir implementert i kommunene. Alvdal kommune ønsker

et trepartssamarbeid rundt opplæring, samarbeid og kontroll, mellom kommune, politi og næring.

E-læringskurset «Ansvarlig Vertskap» møter et behov i administrasjonen for et faglig godt forankret undervisningstilbud. Tilgangen til nettstedet koster i 2024 kr 200,- pr bruker. Kurset har i mange år vært et vilkår til både alminnelige/faste skjenkebevillinger og skjenkebevillinger i enkeltanledninger i Alvdal, både for styrere, stedfortredere, de som i praksis skjenker og vakter.

Trygge arenaer for barn og unge

I denne sammenhengen er det viktig å se alkoholpolitikken fra barnets side. Barn føler seg fort ubekvemme og utrygge når voksne er beruset, uten at de nødvendigvis gir uttrykk for det. Det gjelder både pårørende og nærstående, men også i forhold til fremmede voksne. Mange barn opplever ubehag eller krenkelser i forbindelse med alkoholbruk, som de skulle vært foruten. Også ungdom uttaler seg gjennomgående negativt til å skulle konfronteres med berusede voksne. Å gi beskyttelse til barn og unge mot skadelig alkoholbruk, er sentralt i det forebyggende arbeidet. Vi må spørre oss hvor mye barn og ungdom skal utsettes for påvirkning av alkoholbruk, og sørge for at også barns og ungdoms interesser respekteres og ivaretas.

Næringslivet

Kryssende hensyn oppstår mellom behovet for å regulere og begrense kostbare samfunnsmessige skadevirkninger, og næringsinteresser ift. en lovlig vare. Hensynet til næringslivet har nok tradisjonelt stått sterkere enn hensynet til folkehelse. Alkohollovens formålsparagraf presiserer imidlertid at folkehelseperspektivet og øvrige alkoholpolitiske hensyn skal vektlegges tyngre enn næringspolitiske hensyn.

I Alvdal er det svært sjelden at søkere om bevilling ikke får innvilget sin søknad. Så fremt de formelle krav, vilkår og skjønsmessige vurderinger er oppfylt, kan bevilling gis. Dette handler også om at bevillingshavere i Alvdal oftest er erfarne bevillingshavere på vegne av butikker som har eksistert over mange år, samt årvisse arrangementer.

Kontroll

Alkoholloven har tradisjonelt gitt kommunene relativt fri ramme ift. praktisering av sin alkoholpolitikk. Dette førte ikke til ønsket måloppnåelse, verken når det gjaldt redusert skadereduksjon eller forbruk. Statens valgte derfor å endre alkoholloven, slik at loven nå er helt tydelig på hvor nivået på kontroll skal ligge, og hvilke brudd på lov/forskrift som utløser hvilke sanksjoner som skal gis, jfr. [Alkoholforskriften §9-1](#). Det handler om tildeling av prikker og eventuelt inndragning av bevilling. Dette oppfattes som en klart sterkere vektlegging i favør av hensyn til folkehelse kontra næringshensyn ift. tidligere lovverk. Kommunen skal som et minimum årlig utføre tre ganger så mange kontroller som de har salgs- og skjenkesteder, jfr. [Alkoholforskriften § 9-7](#). Dette ivaretas ved at Alvdal kommune inngår avtaler med ekstern aktør om kontroll av salgs- og skjenkebevillinger, og av tobakksskadeloven. Pr. november 2024 benyttes Securitas A/S.

4. Alkoholpolitiske retningslinjer for skjenkebevilling i Alvdal

De følgende retningslinjene beskriver noen sentrale lovkrav, kommunens vilkår, skjønnsvurderinger og praksis:

Generell informasjon

Kommunen arrangerer etablererprøver og kunnskapsprøver ved behov. Det legges til rette for at bevillingshavere får tilgang til oppdatert kunnskap under paraplyen «Ansvarlig alkoholservering», for eksempel i form av E-læringskurs og fagsamlinger.

Det skilles mellom 6 ulike bevillinger:

1. Serveringsbevilling (delegert vedtak).
2. Alminnelig salgsbevilling, herunder netthandel (politisk behandling).
3. Alminnelig skjenkebevilling (politisk behandling).
4. Skjenkebevilling for enkeltanledning (delegert vedtak).
5. Ambulerende skjenkebevilling (delegert vedtak).
6. Utvidelse av bevilling for en enkelt anledning (delegert vedtak).

Det eksisterer 3 alkoholgrupper:

- Gruppe 1: over 2,5 og høyst 4,7 volumprosent alkohol (øl, rusbrus etc).
Gruppe 2: over 4,7 og mindre enn 22 volumprosent alkohol (vin).
Gruppe 3: 22 til høyst 60 volumprosent alkohol (brennevin).

Serveringsbevilling

Hjemmel i [Serveringsloven](#)

Sentrale krav ift. lov og forskrift:

- ✓ Serveringsbevilling gis som delegert vedtak (administrativ behandling).
- ✓ Statsforvalteren i Innlandet er klageinstans.
- ✓ Det er krav om at alle etablissementer som serverer mat i næringssammenheng til fortæring på stedet skal ha serveringsbevilling.
- ✓ Det er ikke krav om serveringsbevilling for idrettslag, ideelle formål mv. fordi det ikke er næringsdrift. Se flere unntak i [§2](#).
- ✓ Bevillingen er ikke tidsbegrenset, men den bortfaller hvis driften innstilles for ett år eller mer.
- ✓ Det skal oppgis daglig leder/ansvarlig for bevillingen, jfr. [§4](#). Daglig leder skal være myndig. Daglig leder skal ha avlagt etablererprøve, jfr. [§5](#).
- ✓ Bevillingshaver plikter selv å melde endring, jfr. [§14](#).
- ✓ Søknad skal sendes på høring til politiet. Det innhentes opplysninger fra andre (skatteinnkrever mv.), jfr. [§9](#).
- ✓ Bevilling skal gis dersom det ikke er spesielle forhold som taler mot, jfr. [§3](#). Det gis lite rom for skjønnsmessig vurdering.
- ✓ Kopi av serveringsbevillinger som grunnlag for kontroll, sendes kommunens kontrollorgan, Politiet og Mattilsynet. Det betales ikke gebyr for serveringsbevilling.

Alminnelig salgsbevilling, nettsalg og utlevering/hjemlevering

Hjemmel i [Alkoholoven](#) og [Forskrift om omsetning av alkoholholdig drikk mv](#)

Sentrale krav ift lov og forskrift:

- ✓ Bevillingssak skal vedtas i Formannskapet og i Kommunestyret, jfr. [Alkoholoven §1-7](#).
- ✓ Statsforvalteren i Innlandet er klageinstans.
- ✓ Bevillingsperioden følger i utgangspunktet kommunestyreperioden med 4 år av gangen, og opphører senest 30. september året etter at nytt kommunestyre tiltrer. Nye søknader i kommunestyreperioden vil gjelde ut perioden. Kommunestyret i Alvdal har besluttet at eksisterende salgsbevillinger ikke skal opphøre, men gjelde videre utover 4 år, uten ny søknad, jfr. [Alkoholoven §1-6](#). I løpet av første halvår samme år som bevillingen «går ut», sender saksbehandler brev til innehavere av alminnelig salgsbevilling, og innhenter informasjon om det er endringer i forhold til hvem som er styrer og stedfortreder for bevillingen, og eventuelt andre endringer. Kommunen kan be om ny søknad ved behov.
- ✓ Kommunestyret kan gi bevilling for salg av alkoholholdig drikk, gruppe 1 (høyst 4,7 volumprosent) jfr. [§3-7](#).
- ✓ Det skal oppgis bevillingshaver (firma, eier), styrer for bevillingen og stedfortreder.
- ✓ Styrer og stedfortreder skal være 20 år, ha avlagt kunnskapsprøve, jfr. [Alkoholforskriften §5-1](#), og styrer og stedfortreder må ha utvist uklanderligandel ift. alkohollovgivningen og annen lovgivning som har sammenheng med lovens formål, jfr. [§1-7b](#).
- ✓ Det er krav til salgsstedet om internkontroll jfr. [§1-9](#) og [Alkoholforskriften kap. 8](#).
- ✓ Søknad skal sendes på høring til ruskonsulent og politiet, jfr. [Alkoholoven §1-7](#).
- ✓ Det innhentes skatteattest for eier(e), styrer og stedfortreder, jfr. [Alkoholoven §1-7](#).

[Alkoholoven §3-7](#) angir lovbestemt tidsinnskrenkinger for salg og utlevering av alkoholholdig drikk med høyst 4,7 volumprosent alkohol. Jfr. [Alkoholoven §3-7](#) kan salg og utlevering av alkoholholdig drikk gruppe 1 skje fra kl. 08.00-18.00 på hverdager og kl. 15.00 før søn- og helligdager.

Kommunestyret i Alvdal har vedtatt følgende utvidelser av salgstider jfr. Alkoholovens maksimumsgrenser:

Generelle salgstider	Kl. 08.00-20.00
Før søndag og helligdag (gjelder ikke dagen før Kristi Himmelfartsdag)	Kl. 08.00-18.00
Forbudt med salg	Søndager og helligdager 1. og 17.mai

Særsilt om salgsbevilling for nettsalg:

Alkoholforskriften åpner for nettsalg av alkohol. Bevilling for nettsalg gjelder kun innenfor Alvdal kommunes grenser og reguleres etter Alkoholoven, Alkoholforskriften og Alvdal kommunes Alkoholpolitiske Handlingsplan med tilhørende retningslinjer og vilkår.

Vilkår til salgsbevilling:

- ✓ Styrer og stedfortreder, og den som i praksis skal selge alkohol (for eksempel butikkansatte), skal delta på fagsamling «Ansvarlig alkoholhåndtering» inntil en gang pr år. Kommunen tar initiativ til dette ved behov. Hensikten er å gi kunnskap om regelverk og situasjonshåndtering som kan være nyttig for den som skal jobbe med salg.
- ✓ Ved søknad om bevilling for nettsalg, kreves dokumentasjon for hvordan de enkelte trinn i bestillingen foregår. Det skal dokumenteres hvilke tekniske løsninger som sikrer overholdelse ift. aldersgrenser, salgstider og reklame, i henhold til lov, forskrift og kommunens øvrige retningslinjer. Det skal ikke være mulig å bestille alkohol ved nettsalg utenom salgstidene. Dette skal legges ved søknaden, finnes som beskrivelser i internkontrollpermen, og kunne fremlegges ved kontroll. Kommunen kan bidra med råd og veiledning til utforming av slik dokumentasjon.
- ✓ Ved bestilling av alkoholholdige varer, kreves dokumentasjon for at det finnes løsning for at kunder opplyses om, og gir sitt samtykke til at: kommunens kontrollorgan kan få utlevert kundens adresse, tidspunkt for utlevering, og kan møte opp for kontroll (grunnet personvernloven). Kommunen kan bidra med råd og veiledning til utforming av slik dokumentasjon.
- ✓ Det skal opplyses i søknaden om det skal tilbys utlevering eller hjemlevering av alkohol, og hvor og hvordan dette er tenkt å foregå. Dette utformes som en rutine, som legges ved søknaden, legges i internkontrollpermen, og som er tilgjengelig ved kontroll. Kommunen kan bidra med råd og veiledning til utforming av slik rutine.
- ✓ Ansvar for å tilrettelegge for kontroll hviler på bevillingshaver.

Særskilt om utlevering og hjemlevering av alkohol:

Alkoholforskriften åpner for utlevering og hjemlevering av alkohol. Slik virksomhet reguleres etter Alkoholoven, Alkoholforskriften, og Alvdal kommunes Alkoholpolitiske Handlingsplan og der tilhørende retningslinjer og vilkår. I Alvdal kan dette tillates etter egen retningslinje. Se vedlegg i Alkoholpolitisk Handlingsplan: **Retningslinje for utlevering og hjemlevering av alkohol.**

Innehaver av salgsbevilling for fysisk utsalgssted, som ønsker å tilby kunder utlevering og/eller hjemlevering av alkohol, følger samme retningslinje. Forutsetning for å få tillatelse til utlevering og/eller hjemlevering, er at man ikke har fått merknader etter kontroll som medfører utdeling av prikker. Kommunen kan på bakgrunn av en totalvurdering avslå slik tillatelse. Slikt avslag skal begrunnes skriftlig.

Kommunens skjønnsmessig vurdering, jfr. [§1-7a](#), skal bygge på følgende:

- ✓ Målsettinger i Rus- og psykiatriplan
- ✓ Begrense alkoholtilgjengeligheten ved å vurdere om salgstid skal innskrenkes, jfr. [§3-7](#)
- ✓ Ordensmessige, sikkerhetsmessige og trafikale forhold
- ✓ Antall salgssteder
- ✓ Salgsstedets beliggenhet
- ✓ Bevillingssøkers og andre sentrale personers egnethet
- ✓ Næringspolitiske hensyn

Annen administrativ praksis:

Kontrollorganet skal ha kopi av alle vedtak om salgsbevillinger. Det samme skal Politiet. Skatteetaten skal ha kopi av alle alminnelige salgsbevillinger. Det skal betales gebyr for alle salgsbevillinger, se eget kapittel om gebyr i denne planen og [Alkoholforskriften §6-2](#).

I vedtaket skal det stilles krav om innsending av omsetningsoppgave (innen 15. februar), og det skal sendes faktura på avgiften ut fra satser i Alkoholforskriften. Avgift skal betales forskuddsvis utfra forventet omsetning (oppgis i søknaden), og avregnes året etter på bakgrunn av oppgaven. Nyetableringer betaler normalt minimumssatser. Ved ny bevilling sendes faktura på forskudd for inneværende år med en gang bevilling er gitt.

Alminnelig skjenkebevilling

Hjemmel i [Alkoholoven](#) og [Forskrift om omsetning av alkoholholdig drikk mv](#)

Sentrale krav ift lov og forskrift:

- ✓ Bevillingssak skal vedtas i Formannskapet og i Kommunestyret, jfr. [Alkoholoven §1-7](#).
- ✓ Statsforvalteren i Innlandet er klageinstans.
- ✓ Alminnelig skjenkebevilling gis for perioder på 4 år. Bevillingsperioden følger i utgangspunktet kommunestyreperioden med 4 år av gangen, og opphører senest 30. september året etter at nytt kommunestyre tiltrer. Nye søknader i kommunestyreperioden vil gjelde ut kommunestyreperioden. Kommunestyret i Alvdal har besluttet at eksisterende skjenkebevillinger ikke skal opphøre, men gjelde videre utover 4 år, uten ny søknad, jfr. [Alkoholoven §1-6](#). I løpet av første halvår samme år som bevillingen «går ut», sender saksbehandler ut brev til bevillingshavere av alminnelig skjenkebevilling, og innhenter informasjon om det er endringer i forhold til hvem som er styrer og stedfortreder for bevillingen, og eventuelt andre endringer.
- ✓ Det skal oppgis bevillingshaver (firma, eier), styrer for bevillingen, og stedfortreder.
- ✓ Styrer, stedfortreder, vakter og den som til enhver tid har det daglige tilsynet skal være 20 år, ha avlagt kunnskapsprøve jfr. Alkoholoven [§5-1](#).
- ✓ Styrer og stedfortreder må ha utvist uklanderlig vandel ift. alkohollovgivningen og annen lovgivning som har sammenheng med lovens formål, jfr. [§1-7b](#).
- ✓ Skjenkestedet må ha internkontroll, jfr. [§1-9](#) og [Alkoholforskriften](#) kap. 8.
- ✓ Søknad skal sendes på høring til ruskonsulent og politiet. Jfr. [§1-7](#).
- ✓ Det innhentes skatteattest for eier(e), styrer og stedfortreder. Jfr. [§1-7](#).

Kommunestyret i Alvdal har vedtatt følgende begrensning av skjenketider:

Gruppe 1 og gruppe 2 (over 2,5 og høyst 4,7 volumprosent) (over 4,7 og mindre enn 22 volumprosent)	Gruppe 3 (22 og mer med høyst 60 volumprosent)
Maksimal skjenketid Kl. 08.00-01.00	Maksimal skjenketid Kl. 13.00-01.00

Alvdal kommune har vedtatt **maksimal skjenketid til kl. 01.00 for alle grupper**, jfr. Interkommunal rusmiddelpolitisk handlingsplan (2007). **Maksimal skjenketid utendørs er til kl. 24.00 for alle grupper**. Ved bryllupsfester kan kommunedirektøren tillate utvidet skjenketid til kl. 02.00 etter søknad. Ved særskilte enkeltanledninger kan kommunestyret tillate skjenketid inntil kl. 03.00 etter søknad.

Vilkår, jfr. Alkoholoven kapittel 4:

- ✓ Styrer, stedfortreder, de som i praksis skal skjenke og vakter skal ha gjennomgått E-læringskurset «Ansvarlig Vertskap». «Ansvarlig Vertskap» er en del av ansvarlig alkoholhåndtering, og handler bl. a. om å bidra til et trygt og hyggelig uteliv ved ikke å skjenke mindreårige eller åpenbart påvirkede gjester. Det nettbaserte kurset vil gi kunnskap om regelverk og situasjonshåndtering som kan være nyttig for den som skal jobbe med skjenking. Tilgangen til nettstedet koster pr 2024 kr 200,- pr. bruker. Kommunen er ansvarlig for å informere og veilede bevilingshavere om dette. Se for øvrig www.kommunetorget.no og www.helsedirektoratet.no Bevis for avlagt E-læringskurs skal legges ved søknaden og dokumenteres i Internkontrollpermen.
- ✓ Det gis ikke alminnelig skjenkebevilling til bevertningssteder i umiddelbar nærhet av skoler og barnehager.
- ✓ Det gis ikke alminnelig skjenkebevilling til bevertningssteder tilknyttet idrettslag.
- ✓ Serveringsbevilling kreves før søker kan få alminnelig skjenkebevilling.
- ✓ Utendørsservering: Det kan gis bevilling for skjenking av gruppe 1, 2, og 3. Utearealet må være tydelig avgrenset, og ha tilknytning til et ordinært skjenkested.

Kommunens skjønnsmessige vurdering, jfr. §1-7a, skal bygge på følgende:

- ✓ Målsettinger i kommunal Rus og psykiatri plan
- ✓ Begrense alkoholtilgjengeligheten ved å vurdere om skjenketid skal innskrenkes, jfr. [§4-4](#)
- ✓ Stedets konsept, herunder eventuelle målgrupper
- ✓ Ordensmessige og trafikale forhold
- ✓ Serveringsstedets beliggenhet og størrelse
- ✓ Bevillingssøkers og andre sentrale personers egnethet
- ✓ Næringspolitiske hensyn

Annen administrativ praksis:

- ✓ Kontrollorganet og Innlandet Politidistrikt skal ha kopi av alle vedtak om bevilinger. Skatteetaten skal ha kopi av alle alminnelige skjenkebevilinger.
- ✓ Det betales gebyr for bevilgingen, se eget kapittel i denne plan. I vedtaket skal det stilles krav om innsending av omsetningsoppgave (innen 15.februar), og

det skal sendes faktura på avgiften ut fra satser i Alkoholforskriften. Avgift skal betales forskuddsvis utfra forventet omsetning (oppgis i søknaden), og avregnes året etter på bakgrunn av oppgaven. Nyetableringer betaler normalt minimumssatser. Ved ny bevilling sendes faktura på forskudd for inneværende år med en gang bevilling er gitt.

Skjenkebevilling for enkelt anledning

Hjemmel i [Alkoholoven](#) og [Forskrift om omsetning av alkoholholdig drikk mv](#)

Sentrale krav ift. lov og forskrift :

- ✓ Bevilling gis som delegert vedtak (administrativ behandling), jfr. kommunens delegasjonsreglement.
- ✓ Klageinstans er Statsforvalteren i Innlandet.
- ✓ Det skal søkes bevilling, jfr. [§1-6](#) .
- ✓ Det er ikke krav til kunnskapsprøve, jfr. [§1-7c](#).
- ✓ Det er krav om styrer, og eventuell stedfortreder. Styrer og ev. stedfortreder må være 20 år, jfr. [§1-7c](#) og ha utvist uklanderlig vandel ift. alkohollovgivningen og annen lovgivning som har sammenheng med lovens formål, jfr [§1-7b](#).
- ✓ Søknad skal sendes på høring til ruskonsulent og politiet, jfr. [§1-7](#).
- ✓ Det kan innhentes skatteattest for styrer og eventuell stedfortreder, jfr. [§1-7](#).

Vilkår, jfr [Alkoholoven kapittel 4](#) og [Alkoholforskriften kapittel 5](#):

- ✓ Styrer, stedfortreder, de som i praksis skal skjenke og alle vakter skal ha gjennomgått E-læringskurset «Ansvarlig Vertskap». «Ansvarlig Vertskap» er en del av ansvarlig alkoholhåndtering, og handler om å bidra til et trygt og hyggelig uteliv ved ikke å skjenke mindreårige eller åpenbart påvirkede gjester. Kurset er nettbasert, og vil gi kunnskap om regelverk og situasjonshåndtering som kan være nyttig for den som skal jobbe med skjenking. Se for øvrig www.kommunetorget.no og www.helsedirektoratet.no Tilgangen til nettstedet koster pr. 2024 kr 200,- pr. bruker. Kommunen er ansvarlig for å informere og veilede bevillingshavere om dette. Bevis for avlagt E-læringskurs må legges ved søknaden.
- ✓ Ved søknad om skjenking i alkoholgruppe 1 og 2 gjelder aldersgrense 18 år og legitimasjonsplikt. Det kan ved særskilte tilfeller gis dispensasjon til arrangementer 16-års aldersgrense (året man fyller 16). Dette gjelder for arrangementer rettet mot et større aldersspenn og som bærer preg av at det vil være god oversikt i lokalet, som f.eks. ved et bingo- eller quizarrangement hvor gjestene sitter ved respektive bord, eller at arrangementet har et kulturelt preg som er rettet mot ungdom og unge voksne, tilsvarende Livestock. Arrangement med salg av alkohol og aldersgrense under 18 år er ikke ideelt, og ved denne type arrangementer pålegges arrangøren å ha ekstra streng skjenkekontroll med flere vakter, det må skilles på gjester over og under 18 år med f.eks. forskjellige farger på armbånd, berusede personer skal fjernes fra arrangementet og at det må foretas streifpatruljer fra vakter både innenfor og utenfor skjenkeområdet hvor mindreårige blir fratatt alkohol. Om arrangementet har et område/camp for overnatting, oppfordres arrangøren til å ha 18 års aldersgrense på camp da det gjerne kan være i disse områdene

hvor mindreårige drikker alkohol, det inntas illegale rusmidler og kan skje overgrep.

- ✓ Ved søknad om alkoholgruppe 1, 2 og 3 gjelder aldersgrense 20 år og legitimasjonsplikt.
- ✓ Ved utendørsarrangement skal det med søknaden legges ved kart over festområdet og skjenkeområdet.
- ✓ Kommunens kontrollorgan vil få kopi av vedtaket, og vil følge opp at søknad stemmer overens med praksis.
- ✓ Kommunen kan sette krav til antall vakter. Politiet kan stille krav om politivakthold jf. [Politiloven §25](#) på arrangørens regning.
- ✓ Det gis ikke skjenkebevilling til følgende arrangementer:
 - rettet mot barn og unge under 18 år.
 - idrettsarrangement (for eksempel Solan Gundersens leker, Krokfoten, eller motorsport). Det kan gis skjenkebevilling til bankett eller lignende, etter at selve det sportslige arrangementet er avsluttet. Det vil bli vurdert nærmere i hvert enkelt tilfelle.
 - kantiner, kafeer og restauranter i tilknytning til butikkssenter
 - kiosker og bensinstasjoner

Kommunens skjønnsmessige vurdering, jfr. [§1-7a](#), skal bygge på følgende:

- ✓ Målsettinger i kommunal Rus og psykiatriplan.
- ✓ Begrense alkoholtilgjengeligheten ved å vurdere om skjenketid skal innskrenkes, jfr. [§4-4](#).
- ✓ Stedets konsept, herunder eventuelle målgrupper.
- ✓ Ordensmessige, sikkerhetsmessige og trafikale forhold.
- ✓ Skjenkestedets beliggenhet og størrelse.
- ✓ Antall skjenkesteder.
- ✓ Bevillingssøkers og andre sentrale personers egnethet.
- ✓ Næringspolitiske hensyn.

Annen administrativ praksis

- ✓ Innhenting av skatteattest gjøres i praksis ikke hvis ikke det er skjellig grunn til å tro at søker er uskikket.
- ✓ Skjenkebevilling enkeltanledning gis til åpne arrangement hvor det omsettes alkohol mot betaling.
- ✓ Arrangementet kan strekke seg over flere dager, men normalt ikke over 3-5 dager.
- ✓ Søknad om skjenkebevilling for enkeltanledning må sendes inn i god tid før arrangementet. Saksbehandlingstid inkludert høringstid hos politi og andre myndigheter er ca. 3 uker. **Obs!** Ved arrangementer i sommerhalvåret kan saksbehandlingstiden bli ytterligere forlenget pga. ferieavvikling hos de forskjellige instansene.
- ✓ Store arrangementer som f.eks. Livestock, konserter/fester i Fjellregionens Ridehall o.l. vil ha lengre saksbehandlingstid da det ønskes samarbeidsmøte mellom arrangør, Alvdal kommune, lokalt politi og lokalt brannvesen hvor skjenkekriterier og sikkerhet gjennomgås før skjenkebevilling gis.
- ✓ Vedtaket skal presisere arrangørens ansvar for å unngå overskjenking og skjenking av mindreårige, samt gi klar avgrensing av skjenkeareal og skjenketid.

Særskilt ved arrangement på Sjulhustunet

Det er gjort eget vedtak vedrørende arrangementer på Sjulhustunet, jfr. kommunestyrets vedtak i sak 6/19 bl.a. fordi Opplæringsloven har satt begrensninger for nyting av alkohol i skolelokaler og kombinerte anlegg. Søknader om skjenking i ulike områder på Sjulhustunet blir derfor individuelt vurdert.

Med bakgrunn i at [Alkoholoven §8-9](#) forbyr å drikke eller servere alkohol med mindre det foreligger bevilling til dette i bl.a. lokaler som vanligvis er allment tilgjengelig for offentligheten, forsamlingslokaler eller andre felleslokaler eller på annet sted der offentlige møter, fester, utstillinger eller andre tilstelninger finner sted, kan det ikke foregå arrangementer hvor det serveres uten bevilling eller tillates medbragt alkohol på Sjulhustunet.

Meldeplikt for arrangementer

Iht. [Politivedtektene for Alvdal kommune](#) § 7-2 skal den som vil holde et arrangement som er allment tilgjengelig sende melding til politiet når dets art eller størrelse gjør det sannsynlig at politioppsyn blir nødvendig av hensyn til ro og orden eller avviking av trafikken. Dette gjelder også når arrangementet ikke skjer på offentlig sted. Meldeplikten gjelder også sammenkomst eller tilstelning av overveiende selskapielig eller underholdende art for medlemmer av en forening e.l. sammenslutning. [Politiloven § 11](#) gjelder tilsvarende.

Meldeplikten gjelder uavhengig om arrangementet har skjenkebevilling eller ikke.

Ambulerende skjenkebevilling («lukket selskap»)

Hjemmel i [Alkoholoven](#) og [Forskrift om omsetning av alkoholholdig drikk mv](#)

Krav ift. lov og forskrift:

- ✓ Kommunestyret kan vedta å gi en eller flere ambulerende bevillinger, jfr. [Alkoholoven §4-5](#). Ambulerende bevilling kan tildeles administrativt (delegert vedtak) for «en enkelt anledning til sluttet selskap». Dvs. en sluttet krets av personlige inviterte gjester hvor det er naturlig om arrangementet hadde vært holdt hjemme, men pga. for eksempel størrelse ikke mulig. Det er ikke bevillingsplikt dersom det ikke kreves vederlag for alkoholen i selskapet, men det må søkes bevilling om det kreves betaling for alkoholen.
- ✓ Det er ikke krav til kunnskapsprøve, jfr. [§1-7c](#). Krav om styrer, og eventuell stedfortreder, som må være 20 år, jfr. [§1-7c](#), og må ha utvist uklanderligandel ift. alkohollovgivningen og annen lovgivning som har sammenheng med lovens formål, jfr. [§1-7b](#).
- ✓ Søknad skal ikke sendes på høring til ruskonsulent og politiet, jfr. [§1-7](#). Det kan innhentes skatteattest for styrer og eventuell stedfortreder, jfr. [§1-7](#). Praksis er at det ikke kreves stedfortreder, og at det ikke innhentes skatteattest uten at det foreligger særskilt grunn. Klageinstans er Statsforvalteren i Innlandet.

Annen administrativ praksis:

Praksis i Alvdal er at kommunestyret gir to bevillinger. Disse må fornyes ved politisk behandling, slik som ved andre alminnelige bevillinger. Sak må fremmes fra administrasjonen. En ambulerende bevilling kan ikke benyttes på flere steder

samtidig. Praksis er å gi bevilling dersom det ikke er spesielle forhold som taler mot (merk egne regler for Sjulhustunet). Vedtaket bør presisere arrangørens ansvar for overskjenking og skjenking av mindreårige, samt gi klar avgrensing av skjenkeareal og skjenketid. Det skal betales gebyr for bevillingen. Maksimalt gebyr for ambulerende bevilling er fastsatt i [Forskrift om omsetning av alkoholholdig drikk mv](#). Praksis er at maksimalsats følges.

Utvidelse av bevilling ved enkeltanledninger

Hjemmel i [Alkoholoven](#) og [Forskrift om omsetning av alkoholholdig drikk mv](#)

Krav ift lov og forskrift :

- ✓ Delegert vedtak (administrativ behandling).
- ✓ Klageinstans er Statsforvalteren i Innlandet.
- ✓ Eksisterende alminnelig skjenkebevilling kan utvides til også å gjelde utenfor skjenkelokalet, jfr. [Alkoholoven §4-2](#).

Annen administrativ praksis:

Utvidelse av bevilling ved enkeltanledninger kan gjelde utvidet åpningstid (ikke utover maksimumstid), utvidet til gruppe 3 dersom man bare har gruppe 1 og 2 på alminnelig bevilling, utvidet areal (for eksempel utvendig terrasse), eller at arrangementet skjer på et annet sted. Dersom det skal være skjenking av både gruppe 1, 2, og 3, dvs. over 22 volumprosent alkohol, er det krav om 20 års aldersgrense. Vær obs på egne regler for Sjulhustunet.

Vedtaket skal presisere arrangørens ansvar for overskjenking og skjenking av mindreårige, samt gi klar avgrensing av skjenkeareal og skjenketid. Det betales gebyr etter samme satser som ved søknad om enkeltanledning.

Innhenting av skatteattester

Når firma (aksjeselskap eller personlig eid firma) søker om bevilling, skal det innhentes skatteattest for firmaet. Det skal dessuten innhentes for bevillingssøker dersom dette er en person, og det skal innhentes for styrer og stedfortreder for bevillingen.

For serveringsbevillingen skal det innhentes for daglig leder. Dersom søker er et firma skal det også innhentes for personer som «eier en vesentlig del» eller som «har vesentlig innflytelse» på firmaet. Dette gjelder også i aksjeselskap, jfr. [§1-7b](#) .

Forespørsel sendes til skatteoppkreveren.

Utarbeidelse av saksfremlegg – innhold og vurderinger

Til delegert vedtak:

Under «Hjemmel» henvises til delegasjonsvedtaket. Alle relevante faktaopplysninger legges fram under «Saksopplysninger». Under «Saksvurdering» kan det trekkes inn andre relevante forhold (f.eks. tidligere prikker etter kontroll, eller andre skjønnsmessige vurderinger). I vedtaket kan det utvises mer skjønn i et delegert vedtak enn i innstilling til politisk behandling (der er det kommunestyret som skal utvise skjønn). Det kan settes ulike vilkår til vedtak om bevilling, jfr. denne plan.

Til politisk behandling:

Endelig vedtak fattes i Kommunestyret. Søknader, uttalelser og skatteattester vedlegges ikke saken, men listes opp under «andre dokumenter i saken». Alle relevante faktaopplysninger legges fram under «Saksopplysninger». Under «Saksvurdering» kan det trekkes inn andre relevante forhold (for eksempel tidligere prikker etter kontroll, eller andre skjønnsmessige vurderinger).

«Kommunedirektørens innstilling» skal følge de signaler som tidligere er gitt fra kommunestyret, dvs. i praksis denne handlingsplanen. Stort sett går dette ut på at søknader skal innstilles på at «bevilling gis som omsøkt», dersom det ikke er faktaopplysninger som taler imot dette.

Kontroll av bevillinger

Kommunen har ansvar for å kontrollere utøvelsen av kommunale bevillinger til salg og skjenking av alkohol, jfr. [Alkoholforskriften §9-1](#).

Det skal være minst 2 kontrollører, jfr. [Alkoholforskriften §9-5](#). Kontrollen skal særlig omfatte salgs- og skjenketider, aldersgrensebestemmelser, at regelverk for reklame følges, og at det ikke selges eller skjenkes til personer som er åpenbart påvirket. Kommunen skal årlig utføre 3 ganger så mange kontroller som de har salgs- og skjenkesteder, jfr. [Alkoholforskriften §9-7](#). Dette ivaretas ved at Alvdal kommune inngår avtaler med ekstern aktør om kontroll av salgs- og skjenkebevillinger, og av røykeloven. Pr. høsten 2024 er dette Securitas. Kontrollrapportene tilsendes kommunen (servicekontoret v/saksbehandler), som følger opp eventuelle avvik. Kommunens ruskonsulent skal ha melding om alle avvik som rapporteres under kontroll, og om tiltak eller sanksjoner som iverksettes.

Innlandet politidistrikt og Securitas A/S skal ha kopi av alle vedtak om bevillinger. Skatteetaten skal ha kopi av alle alminnelige salgs- og skjenkebevillinger.

Bevillingsgebyrer

I henhold til [Alkoholforskriften §6-1](#) skal det betales bevillingsgebyr for salgsbevilling og skjenkebevilling. Gebyret fastsettes for et år av gangen for hver enkelt bevilling på grunnlag av forventet omsatt mengde. Gebyret endres årlig, og skal betales etter gjeldende satser i [Alkoholforskriften §6-2](#).

For 2024 følges følgende gebyrsatser iht. [Alkoholforskriften §6-2](#):

Salg:

- 0,24 kr pr. vareliter for alkoholholdig drikk i gruppe 1
- 0,69 kr pr. vareliter for alkoholholdig drikk i gruppe 2

Skjenking:

- 0,57 kr pr. vareliter for alkoholholdig drikk i gruppe 1
- 1,49 kr pr. vareliter for alkoholholdig drikk i gruppe 2
- 4,92 kr pr. vareliter for alkoholholdig drikk i gruppe 3.

Minstegebyr i 2024 utgjør minimum kr 1 960,- for salg og kr 6 100,- for skjenking pr. år.

For ambulerende bevilling kreves et gebyr på kr 440,- pr. gang.

Praksis i Alvdal har vært å kreve gebyr på kr. 500,- for skjenkebevilling enkeltanledning. Store arrangementer som festivaler eller arrangement hvor det forventes over 700 publikummere, skal betale fullt minimumsgebyr i henhold til forskrift, dvs. kr. 6 100,- i 2024. Ta kontakt med saksbehandler for mer informasjon.

Sanksjoner salgs- og skjenkebevillinger

Overtredelse av lov, forskrift eller vilkår for bevillingen kan gi grunnlag for sanksjoner. Mindre alvorlige overtredelser kan gi grunnlag for advarsel. Gjentakelse eller alvorlige overtredelser kan medføre inndragning av bevilling for kortere eller lengre tid, jfr. [Alkoholoven §1-8](#). Grove overtredelser kan også medføre politianmeldelse, jfr. [Alkoholoven §10-1](#).

[Fra og med 17. september 2024 kan Helsedirektoratet gi overtredelsesgebyr](#) for visse brudd på alkoholoven, jfr. [Alkoholovens §10-5](#). Dette gjelder bl.a. brudd på forbudet mot alkoholreklame, produksjon av alkohol og utlevering av privatimportert alkohol. For de mest alvorlige lovbruddene kan det kreves et gebyr på opp til 4 % av årsumsetningen. I særskilte tilfeller, f.eks. der hvor det ikke vil være mulig å beregne årsumsetning, er den øvre ramme for gebyret 20 G, som per 28.05.24 tilsvarer kr. 2 480 560, jfr. [Forskrift om illeggelse og utmåling av overtredelsesgebyr etter alkoholoven](#).

Bestemmelser om prikktildeling og inndragning (Alkoholforskriften kap. 10):

Prikktildeling og inndragning i [§10-2](#) til [§10-6](#) gjelder der kontroll gjennomført i henhold til kapittel 9 i forskrift eller rapport fra andre myndigheter, avdekker at innehaver av kommunal salgs- eller skjenkebevilling ikke har oppfylt sine plikter etter alkoholoven, bestemmelser gitt i medhold av alkoholoven, bestemmelser i lov eller i medhold av lov som har sammenheng med alkoholovens formål, eller plikter som følger av vilkår i bevillingsvedtaket.

Ved overtredelser som nevnt i forskrift [§10-3](#) skal kommunen tildele bevillingshaver et bestemt antall prikker. Likeartede brudd avdekket ved samme kontroll skal anses som ett enkelt lovbrudd.

Dersom bevillingshaver i løpet av en periode på to år er tildelt til sammen 12 prikker, skal kommunestyret inndra bevillingen for et tidsrom på én uke. Dersom det i løpet av toårsperioden blir tildelt flere enn 12 prikker skal kommunestyret øke lengden på inndragningen tilsvarende.

Alkoholforskriften [§10-3](#):

Følgende overtredelser fører til tildeling av åtte prikker:

- Salg, utlevering eller skjenking til person som er under 18 år.

- Brudd på bistandsplikten.
- Brudd på kravet om forsvarlig drift.
- Hindring av kommunal kontroll.

Følgende overtredelser fører til tildeling av fire prikker:

- Salg og utlevering til person som er åpenbart påvirket av rusmidler, og skjenking til person som er eller må antas å bli åpenbart påvirket av rusmidler.
- Brudd på salgs-, utleverings- og skjenketidsbestemmelsene.
- Skjenking av alkoholholdig drikk gruppe 3 til person på 18 eller 19 år
- Brudd på alderskravet til den som selger, utleverer, eller skjenker alkoholholdig drikk

Følgende overtredelser fører til tildeling av to prikker:

- Det gis adgang til lokalet til person som er åpenbart påvirket av rusmidler, eller bevillingshaver sørger ikke for at person som er åpenbart påvirket av rusmidler forlater stedet
- Mangler ved bevillingshavers internkontroll
- Manglende levering av omsetningsoppgave innen kommunens frist
- Manglende betaling av bevillingsgebyr innen kommunens frist
- Brudd på krav om styrer og stedfortreder
- Gjentatt narkotikaomsetning på skjenkestedet
- Gjentatt diskriminering

Følgende overtredelser fører til tildeling av én prikk:

- Brudd på kravet om alkoholfrie alternativer
- Brudd på regler om skjenkemengde
- Konsum av medbrakt alkoholholdig drikk
- Gjester medtar alkohol ut av lokalet
- Brudd på krav om plassering av alkoholholdig drikk på salgssted
- Brudd på vilkår i bevillingsvedtaket
- Brudd på reklameforbudet, jfr. [Alkoholovens §9-2](#). Kommunens kontrollansvar omhandler også reklame på blant annet hjemmeside, Facebook og andre sosiale medier m.m. for de som har skjenkebevilling. Hva som er definert som reklame står i [Alkoholforskriftens §14-1](#).

Sanksjoner ved enkeltanledning:

Det er ikke anledning å gi prikker ved skjenkebevilling enkeltanledning. Brudd på vilkårene kan medføre karantene for både arrangør, huseier, ansvarshavende og/eller stedfortreder:

- Ved mindre alvorlige brudd gis karantene på arrangement med skjenkebevilling i inntil 1 måned/1 arrangement.
- Ved alvorlige brudd gis karantene på arrangement med skjenkebevilling i inntil 3 måneder/2 arrangement.
- Ved svært alvorlige brudd gis karantene på arrangement med skjenkebevilling i inntil 1 år/3 arrangement.
- Politianmeldelse skal vurderes i hvert enkelt tilfelle.

Evaluering og rullering av handlingsplan og retningslinje

Handlingsplanen og retningslinjen evalueres og rulleres hvert 4. år. Enhetsleder Helse tar initiativ til dette. Revideringsarbeidet foretas i praksis av saksbehandler for skjenkebevillinger og rus- og psykiatrikonsulent, med rådgivning fra helsesykepleier, sektorleder oppvekst, lokalt politi, Statsforvalteren i Innlandet, Helsedirektoratet og Korus øst. De som i praksis skal revidere alkoholpolitisk handlingsplan bør delta på Helsedirektoratets fagdager om alkoholloven året før revideringen.

Alvdal kommune praktiserer automatisk fornyelse av salgs- og skjenkebevillinger. Dette forutsetter at kommunen har vedtatt en ny alkoholpolitisk handlingsplan. Alle bevillinger utgår 30. september året etter at nytt kommunestyre er konstituert. Alkoholpolitisk handlingsplan bør derfor vedtas senest på siste kommunestyret før sommerferien og må framkomme i kommunens planstrategi.

Vedlegg

Vedlegg 1:

Retningslinje for utlevering og hjemlevering av alkohol i Alvdal kommune 2024-2028

Alkoholforskriften åpner for utlevering på hentepunkt og hjemlevering av alkohol. Butikker og nettbutikker som får innvilget salgsbevilling og utlevering og/eller hjemlevering av alkohol, skal regulere sin virksomhet etter Alkoholloven, Alkoholforskriften, og Alvdal kommunes Alkoholpolitiske Handlingsplan og der tilhørende retningslinjer og vilkår.

Generelt om utlevering og hjemlevering

- Bevillingshaver er ansvarlig for at utlevering/hjemlevering utføres i henhold til regelverket.
- Utlevering og/eller hjemlevering kan kun foregå innenfor Alvdal kommunes grenser.
- Det er ikke tillatt å tilby «hente-selv-løsning»
- I internkontrollpermen skal bevillingshaver oppbevare rutine for hvor og hvordan utlevering eller hjemlevering av alkohol skal foregå. Denne rutine legges ved søknaden om salgsbevilling.
- Bevillingshaver er ansvarlig for at alle ansatte som skal utføre utlevering eller hjemlevering av alkohol, er innsatt i rutinen som nevnt ovenfor, og har fått grundig opplæring om lovverket. Dette gjelder også hvis det blir benyttet uavhengige speditører i forbindelse med utlevering.
- Tidspunkt for utleveringen, og eventuelle avvisninger, skal registreres, oppbevares i interkontrollpermen, og utleveres kommunen ved forespørsel.
- Det er ikke tillatt å sette igjen kundebestilling med alkoholholdige varer, uten at mottaker er fysisk tilstede ved utleveringen/hjemleveringen.

Særskilt om alderskontroll og legitimasjonsplikt:

- Utlevering av alkoholholdige varer skal bare skje til personer over 18 år.
- Legitimasjon skal fremvises ved utlevering.
- Hvis legitimasjon ikke kan fremvises, eller hvis den ansatte er i tvil om gyldigheten av legitimasjonen, skal alkoholholdige varer ikke utleveres.
- De bestilte varene skal kun utleveres til mottakeren som har bestilt varene.

Særskilt om salg og utlevering til person som er rusmiddelpåvirket:

- Det er forbudt å utlevere alkohol til person som er rusmiddelpåvirket, jfr. [Alkoholloven §8-11](#).
- Den som foretar utleveringen må foreta en vurdering av om personen det skal utleveres til oppfyller dette kravet.
- Vurderingen må foretas både ved utlevering ved hentepunkt, og ved hjemlevering.

Særskilt om utleverings- og hjemleveringstider:

- Utlevering og hjemlevering av alkohol skal finne sted innenfor salgstidene til Alvdal kommune.

Særskilt om salgskontroll:

Kommunen er ansvarlig for kontroll med salgsbevillinger som gis. Kontrollselskap som kommunen har avtale med utfører selve kontrollen for Alvdal kommune.

- Kontrollselskapet kan møte opp ved utleveringspunktene for å foreta kontroll med at utleveringen skjer i overensstemmelse med loven, og bevillingen som er gitt.
- Kontrollselskapet kan gjennomføre kontroll ved butikk, eller eventuelt hovedkontor for utkjøring.
- Kontrollselskapet kan være med på hjemlevering av alkoholholdige varer.
- Ved bestilling av alkoholholdige varer, kreves dokumentasjon for at det finnes løsning for at kunder opplyses om, og gir sitt samtykke til at: kommunens kontrollorgan kan få utlevert kundens adresse, tidspunkt for utlevering, og kan møte opp for kontroll (grunnet personvernloven). Kommunen kan bidra med råd og veiledning til utforming av slik dokumentasjon.

Særskilt om hentepunkter for utlevering:

- Hentepunkter for utlevering av alkohol skal godkjennes av kommunen.
- Godkjenning av hentepunkter skal vurderes etter samme retningslinjer som gjelder for salgs- og skjenkebevillinger.
- Ubetjent utlevering av alkoholholdig drikk er ikke tillatt.
- Hentepunkt på/ved kiosk eller bensinstasjon er ikke tillatt.

Revidering:

Denne retningslinje revideres samtidig som Alkoholpolitisk Handlingsplan.